

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 02 Temmuz 2012
Nr. Ref.: RK263/12

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Dava No: KI 145/11

Başvurucu

Shkumbin Mehmeti

Bölge Mahkemesinin P.nr. 2003/2006 sayı ve 9 Kasım 2007 tarihli kararı ile Yüksek Mahkeme'nin AP.nr. 190/2009 sayı ve 27 Ocak 2010 tarihli, API. nr. 1/2010 sayı ve 26 Kasım 2010 tarihli ile PKL-36/11 sayı ve 10 Ağustos 2011 tarihli kararlarının Anayasaya uygunluk denetimi başvurusu

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Aşağıdaki yapıdadır:

Enver Hasani, Başkan
Kadri Kryeziu, Başkanvekili
Robert Carolan, Üye
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Ivan Čukalović, Üye
Gjyljeta Mushkolaj, Üye
Iliriana Islami, Üye

Başvurucu

1. Başvurucu Avukat Teki Bokshi tarafından temsil edilen Poduyeva mukimi Bay Shkumbin Mehmeti'dir.

İtiraz edilen karar

2. Başvurucu, Bölge Mahkemesinin P.nr. 2003/2006 sayı ve 9 Kasım 2007 tarihli kararı ile Yüksek Mahkeme'nin AP.nr. 190/2009 sayı ve 27 Ocak 2010 tarihli, API. nr. 1/2010 sayı ve 26 Kasım 2010 tarihli ile PKL-36/11 sayı ve 10 Ağustos 2011 tarihli kararlarına itiraz etmiştir.

Başvurunun konusu

3. Başvurunun konusu sanığın cinayet ve cinayete teşebbüs filine ilişkin suçlaması hakkında adil ve tarafsız yargılanma hakkı ve kanun yoluna başvuru hakkının iddia edilen ihlaliyle ilgilidir.

Hukuki dayanak

4. Kosova Cumhuriyeti Anayasası'nın (bundan sonra: "Anayasa") ın 113.7 maddesi, 03/L-121 sayı ve 15 Ocak 2009 tarihli Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın (bundan sonra: "Yasa") 47. maddesi ve Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan sonra: "İçtüzük") 56.2 kuralı.

Başvurunun Mahkeme'deki seyri

5. Başvurucu 10 Kasım 2011 tarihinde Anayasa Mahkemesi'ne (bundan sonra: "Mahkeme") başvurmuştur.
6. Mahkeme Başkanı'nın GJR 145/11 sayı ve 17 Ocak 2012 tarihli kararıyla Üye Altay Suroy raportör yargıç olarak görevlendirilmiş, Başkan'ın aynı tarih ve KSH 145/11 sayılı kararıyla Üye Ivan Čukalović başkanlığında üyeler Dr. Gjyljeta Mushkolaj ve Dr. Iliriana Islami'den oluşan Ön İnceleme Heyeti'ni tayin edilmiştir.
7. Mahkeme, Genel Sekreter aracılığıyla 18 Ocak 2012 tarihinde başvurunun temsilcisine tebligat yapıp ilave belge talep edilmiş ve Yüksek Mahkeme ile Priştine Bölge Mahkemesine başvuru konusunda bildirimde bulunmuştur.
8. Başvurucunun yasal temsilcisi başvuru adına talep edilen evrakı 30 Ocak 2012 tarihinde teslim etmiştir.
9. Ön İnceleme Heyeti 8 Mayıs 2012 tarihinde raportör yargıcın raporunu inceledikten sonra başvurunun kabul edilmezliğine ilişkin öneri sunmuştur.

Olguların özeti

10. Priştine Bölge Mahkemesinin 9 Kasım 2007 tarihinde çıkarttığı P. nr. 203/2005 sayılı kararda başvuru cinayete iştirak, cinayete teşebbüs ve ruhsatsız silah bulundurma suçlarından suçlu bulunarak mahkum edilmiştir. Başvurucu yüklenen suçlardan 30 yıllık hapis cezasına çarptırılmış, kararın kesinleşene kadar 7 Nisan 2004 tarihinden itibaren geçirdiği tutukluluk süresinin mahkumiyet süresine dahil edilmesi kararlaştırılmıştır. Bu karara kaşı başvurunun babası Bay Gani Mehmeti Kosova Yüksek Mahkemesi nezdinde itiraz başvurusunda bulunmuştur.
11. Yüksek Mahkeme 27 Ocak 2010 tarihinde çıkarttığı AP.nr. 190/2009 sayılı kararla başvurunun babası Gani Mehmeti'nin itirazını temelden yoksun bularak reddetmiş, başvurunun avukatının itirazını kısmen kabul etmiş, Priştine Bölge Mahkemesinin P.nr. 203/2005 sayı ve 9 Kasım 2007 tarihli karar metninin (a) ve (b)

maddelerindeki suçlamaları Yugoslavya Sosyalist federatif Cumhuriyeti Ceza Yasasının 19 ve 22. maddesiyle ilgili olarak Kosova Ceza Yasasının 30. maddesi 2. fıkrası 6. bendine göre tek fiil suçlaması halinde birleştirilerek *cinayet ve cinayete teşebbüs* şeklinde değiştirmiş ve bu fiillere ilişkin suçlama için verilen cezanın toplamı otuz yıl, birleştirilmiş hapis cezası olarak da otuz (30) yıl hapis cezası verilmiştir. İpek Bölge Mahkemesinin 3 Ağustos 2005 tarih ve P. nr. 126/2005 sayılı kararı ile verilen on iki (12) yıllık hapis cezasını Yüksek Mahkeme 30 Mart 2006 tarihinde otuz (30) yıllık birleştirilmiş cezaya dönüştürmüş, kararın kesinleşeceği tarihe kadar tutukluluk süresi bu mahkemece özel bir kararla onaylanmıştır. Bu karara karşı itiraz hakkı tanınmıştır.

12. AP nr. 190/2009 sayılı karara başvuruçunun savunucusu 8 Mart 2010 tarihinde, daha sonra başvuruçunun babası 18 Mart 2010 tarihinde ve kendisi 12 Nisan 2010 tarihinde itiraz etmişlerdir.
13. Yüksek Mahkeme 26 Kasım 2010 tarihinde çıkarttığı API. 1/2010 sayılı kararla başvuruçunun avukatının 8 Mart 2010 tarihinde yatığı itirazı temelden yoksun, başvuruçunun babası Gani Mehmeti'nin 18 Mart 2010 tarihinde yaptığı itirazı temelden yoksun ve başvuruçunun kendisi tarafından 12 Nisan 2010 tarihinde yaptığı itirazı temelden yoksun bularak reddetmiştir. Bu mahkeme AP.nr. 190/2009 sayılı kararı onayarak Kosova Cumhuriyeti'nde uygulanan kanunlara uygun olduğunu belirtmiştir.
14. Başvuruçunun savunması Priştine Bölge Mahkemesinin P.nr. 203/2005 sayı ve 9 Kasım 2007 tarihli kararı, AP nr. 190/2009 sayı ve 27 Ocak 2010 tarihli kararı ve Kosova Yüksek Mahkemesi'nin API nr. 01/2011 ve 26 Kasım 2010 tarihli kararı hakkında 21 Şubat 2011 tarihinde kanun yararına bozma başvurusunda bulunmuştur.
15. Yüksek Mahkeme, başvuruçunun savunması tarafından yapılan kanun yararına bozma başvurusunu temelden yoksun bularak 5 Temmuz 2011 tarihinde reddetmiş, Kosova Ceza Yargılaması Usulleri Yasasının 456. maddesi uyarınca Yüksek Mahkeme'nin kararını onamıştır. Savunmanın ceza usulü hükümlerinin ihlaline ilişkin iddiaların tamamını reddetmiş, iddiaları ayrı ayrı inceleyerek kanun yararına bozma başvurusunun temelden yoksun olduğu sonucuna varmıştır.

Başvuruçunun iddiaları

16. Başvuruçunun Bölge Mahkemesi ile Yüksek Mahkeme'nin kararlarıyla Anayasa'nın aşağıda belirtilen hükümleriyle güvence altına alınan haklarını ihlal edildiğini ileri sürmüştür: Madde 21 [Genel Esaslar], Madde 22 [Uluslararası Anlaşmaların uygulanması], Madde 24 [Kanun Önünde Eşitlik], Madde 27 [İşkence, Şiddet, İnsanlık Dışı ve Onur Kırıcı Muamelelerin Yasaklanması], Madde 29 [Özgürlük ve Güvenlik Hakkı] Madde 31 [Adil ve Tarafsız Yargılanma Hakkı], Madde 32 [Kanun Yoluna Başvurma Hakkı] ve Madde 33 [Suç Davarında Yasallık ve Orantılılık İlkesi].
17. Başvuruçunun yukarıda belirtilenlerin yanı sıra hukuk mahkemelerinin usule ilişkin esas hükümleri ihlal ettiklerini ileri sürüp yargılamanın adaletsiz ve taraflı olduğundan ve kanun yollarına başvurma hakkının ihlal edildiğinden şikayet etmiş ve mahkemelerin kendisinin saldırı grubuna mensup olduğuna ilişkin delillere sahip olmadıklarını ileri sürmüştür.

Başvurunun kabul edilirliliğinin değerlendirilmesi

18. Başvurucunun başvurusu hakkında bir karara varabilmek için Mahkeme'nin öncelikle Anayasa'da belirlenip Yasa ve İçtüzük'te ayrıntılı olarak açıklanan kabul edilirlilik koşullarının yerine getirilip getirilmediğini görüşmesi gerekmektedir.
19. Mahkeme öncelikle Anayasa'nın 113.7 maddesine ve Yasa'nın 47.2 maddesine göre başvurucunun Anayasa Mahkemesi'ne başvuruda bulunmaya yetkili taraf olup olmadığını belirlemek durumundadır. Başvurucu cezasını çekmekte olup kendisi yerine avukatını temsilci olarak yetkilendirmiştir. Başvurucunu avukatı Mahkemeye başvurucunun verdiği vekaleti sunmuş ve Yasa'nın 21. maddesi ile Anayasa'nın 113.7 (bireysel başvuru) maddesine göre yetkili taraf olduğunu kanıtlamıştır.
20. Mahkeme başvurucunun Yasa'nın 47.2 maddesinde belirlenmiş kıstasları yerine getirdiğini ispatlayıp ispatlamadığını belirler. Başvurucu Mahkeme'ye kanun yollarını tükettiğine dair belge sunmuş olduğundan Mahkeme, başvurucunun Anayasa'nın 113.7 ve Yasa'nın 47.2 maddeleri ile İçtüzüğün 36.1(a) kuralında belirlenen koşulları yerine tespit etmiştir.
21. Başvurucunun Yasa'nın 49. maddesinde belirlenen yasal süre içerisinde başvuruda bulunma koşulunu da yerine getirmiş olması gerekmektedir. Dava evrakından davaya ilişkin son mahkeme kararının PKL-36/11 sayı ve 5 Ağustos 2011 tarihli kararın olduğu ve başvurucuya 10 Ağustos 2011 tarihinde teslim edildiği, başvurucunun ise Mahkeme'ye 10 Kasım 2011 tarihinde başvurduğu anlaşılmakta olup başvurunun yasal süre olan dört aylık süre içerisinde yapıldığı ortaya çıkmaktadır.
22. Mahkeme, başvurucunun hangi kamu otoritesinin hangi kararıyla hangi haklarının ihlal edildiğinin açıkça belirtip belirtmediğini tespit etmek durumundadır. Başvurucu dilekçesinde varsayılan anayasal hak ihlallerini zikretmiştir. Ancak onun Anayasa ile güvence altına alınmış hak ve özgürlüklerine ilişkin iddia ettiği ihlalleri hangi olgularla meydana geldiğini delillerle açıkça kanıtlaması gereklidir.
23. Bununla ilgili olarak Mahkeme, İçtüzüğün 36.1 kuralı (c) bendine atıfta bulunmak ister. Söz konusu madde şunu belirlemiştir:
*(1) Mahkeme başvuruları yalnız şu hallerde görüşebilir:
c) Başvuru açıkça temellendirildiği zaman.*
24. Mevcut davada başvurucu, dilekçesinde zikrettiği anayasal hak ihlalleri iddialarını tartışmasız bir şekilde ispatlama konusunda başarılı olamamıştır. Öyle ki kabul edilirlilik kıstaslarından biri, Mahkeme'nin dava esasını görüşecek şekilde başvuru açıkça temellendirilmesidir.
25. Mahkeme, başvurucu tarafın resmi ve usule ilişkin kabul edilirlilik koşullarının tamamını yerine getirdikten sonra ancak dava esasının incelenmesine geçer. Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile güvence altına alınan hakların ihlaline ilişkin iddialar Yasa'nın 46. maddesi ve İçtüzüğün 36.2 kuralı (b) ve (d) bentlerinde belirtildiği şekilde ispatlanmadıklarından Mahkeme, esasın incelenmesine geçememektedir.
26. Yetkili yargı kurumları tarafından çıkartılan hükümlerin ikna edici ve açıkça haksız ve anlamsız olduğu durumlar dışında, bu kararların meşruiyetini ve doğruluğunu incelemek Anayasa Mahkemesi'nin görevi değildir.
27. Anayasal hakların ihlaline ilişkin iddialarda Anayasa Mahkemesi'nin görevi usullerin bütünlük halinde hakkaniyetli ve Anayasa ile açıkça belirtilen güvencelere uygun olup olmadıklarını incelemektir. Öyle ki Anayasa Mahkemesi'nin görevi dördüncü

dereceden temyiz mahkemesi olmayıp yargılama süreçlerinin tekrarlanmasına veya hukuk mahkemelerini kendi tespitleriyle değiştirme yetkisine sahip değildir.

28. Priştine Bölge Mahkemesi ile Yüksek Mahkeme'nin başvuru tarafından sunulan delilleri yanlış değerlendirip incelediklerine ilişkin belirtiler yoktur. Aslında başvuru hukuk mahkemeleri tarafından Kosova Cumhuriyeti Anayasası'nın 21, 22, 24, 27, 29, 31 ve 32 maddeleri ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin ihlal edildiği iddiasını gerekçelendirmede başarısız olmuştur.
29. Mahkeme, yukarıda belirtilen sebeplerden dolayı başvurunu kabul edilmez nitelikte olduğunu tespit etmiş, başvuruyu kabul edilmez olarak reddetmiştir (*bkz. KI 13/09 sayılı Sevdail Avdyli v. A. Nr. 533/2006 sayı ve 11 Eylül 2006 tarihli ile A. Nr. 533/2006 sayı ve 11 Eylül 2006, 17 Haziran 2010 tarihli Yüksek Mahkeme Kararı davasına ilişkin kabul edilmezlik kararı*).
30. Yukarıda belirtilenlerden hareketle Mahkeme'nin esas incelemesini yapacak şekilde başvuru ileri sürülen anayasal ihlaller konusunda yeterli gerekçe sunamadığından Yasanın 36.2 kuralı (b) ve (d) bentlerinde belirlenen usule ilişkin kabul edilirlilik kıstaslarını yerine getirmediği tespit edilmiştir.
31. Netice itibariyle başvuru Anayasa'nın 113.7 maddesine, Yasa'nın 20. maddesine ve İçtüzüğün 56 (2) kuralına göre kabul edilmez niteliktedir.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Yasa'nın 46. maddesi ve İçtüzüğün 36.2 (b) ve (d) kuralına dayanarak Anayasa Mahkemesi'nin 8 Mayıs 2012 tarihinde yapılan duruşmasında oybirliğiyle:

- I. Başvurunun kabul edilmez olarak REDDİNE karar vermiştir.
- II. İşbu karar Yasanın 20.4 maddesi uyarınca taraflara bildirilip Resmi Gazetede yayımlanır.
- III. Karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Altay Suroy, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza